

Sunuş

Eşkiya dosyamızın ikinci sayısı da dolu dolu çıkarken, bir üçüncü eşkiya sayısı yapabilecek kadar birikimimiz oluştuğunu belirtelim. Herhalde bu “sosyal bilimcilerimiz”in eşkiya severliğinden kaynaklanmıyor! Ancak dosyamız okunduğunda, “eşkiyaperestlik” nitelemesiyle eleştiriye uğrayan yaklaşımların ülkemizde varlığının da dile getirilmiş olduğu görülecektir.

Bu sayıdaki yazılarımızda Hamdi Özdiş ile Oktay Özel’in eşkiya “kahraman”larının tanış çıkması ise, Osmanlı’nın görece en iyi bilinen dönemi olduğunu sandığımız ve üstelik modern/millî devlet ve dolayısıyla modern bürokrasi ve bununla birlikte modern siyasete geçiş dönemini oluşturan 19. yüzyılın niteliği hakkında, resmin tamamlanması yolunda yaklaşım çeşitliliğinin vuruculuğunu herhalde iyi gösteren bir örnek oldu. (Yıllar önce Mete Tunçay, *Toplumsal Tarih* dergisinin bir sunuş yazısında, “yerel tarihler toplumsal tarih olmaya, genel tarihten daha yakın sanıyorum” demişti.) Tarihçiliğimize halkın hikayelerinin, sıradanlaşmayan köylülerin (!) girişi, demek ki, Osmanlı’ya kapitalizmin girişi, Tanzimat paşaları, sanayi sayımı, nizamiye mahkemelerinin kapsamı ve okullaşmanın yaygınlaşması, hele Türkçülüğün tarihi ve hele vatan şairleri, şair-i azamlar, millî şairlerin birikiminin eleştirilmesi üzerinden değil, eşkiyalık üzerinden olacakmış! Üstelik işin folkloruna da girmiş değiliz.

Bu tanışıklık bize, Çakırcalı’nın İzmir’de yarı işbirliği ettiği, yarı haraç topladığı İngiliz-Levanten aile Whitehalların bir oğlunun da, Birinci Dünya Savaşı sonrasında Ankara’yı işgal eden İngiliz birliğinde subay olduğunu anımsattı.

Konuyu biraz daha ağırlığın kökenleri, savaşa gitmeyenlerin toprak gaspı ve partili hayatımızda siyasi kadroların oluşmasına doğru çekebilsek, maazallah, Oktay Özel’in sözünü ettiği “ince çizgi” kim bilir ne hal alacak!.. Ve maazallah masum suçluluktan, top yekun suçlu masumluğa geçeceğiz.

Demek ki, yaşadığımız çağ itibarıyla, Van Gölü canavarıyla çağdaşız.

Saygılarımızla.

Kudret Emiroğlu

DOSYA

Şâkî, Celâlî, Âsî - II